

Облік і оподаткування

УДК 657.331.2

Яковець Тетяна Аркадіївна

кандидат економічних наук, доцент

*Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Західноукраїнського національного університету*

Яковець Татьяна Аркадьевна

кандидат экономических наук, доцент

*Чертковский учебно-научный институт предпринимательства и бизнеса
Западноукраинского национального университета*

Yakovets Tatiana

PhD in Economics, Associate Professor

Chortkiv Educational and Scientific Institute of Entrepreneurship and Business

West Ukrainian National University

ORCID: 0000-0003-3746-4821

ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА:

СОЦІАЛЬНА ОРІЄНТАЦІЯ

ВЫПЛАТЫ РАБОТНИКАМ В ОТЧЕТНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ:

СОЦИАЛЬНАЯ ОРИЕНТАЦИЯ

PAYMENTS TO EMPLOYEES IN THE REPORTING OF THE

ENTERPRISE: SOCIAL ORIENTATION

Анотація. В статті обґрунтовано роль звітності як інструмента генерування соціально важливої інформації для широкого кола зацікавлених користувачів, зокрема відображення соціальних показників діяльності підприємства. Проаналізовано зміст існуючих форм звітності в частині показників виплат працівникам й виявлено, що вони не окреслюють важливі соціально-економічні аспекти, не виконують функції

прогнозування та стратегічного планування, лише констатують фактичну ситуацію на момент формування звітності. Тому є потреба інтеграції спектру показників, зокрема соціального орієнтування. Досліджено позитивні зрушення в контексті представлення розширеної та нефінансової інформації у звітності впровадженням Звіту про управління. Наведено потенційні результати поєднання фінансової та нефінансової інформації про виплати працівникам у звітності за напрямками: новизни інформації, інструментарію комунікації, підтвердження надійності, орієнтації на інтереси працівників, клієнтів. У статті запропоновано платформу інтеграції фінансової й нефінансової інформації про виплати працівникам визначити управлінську звітність, а в перспективі введення такої інформації у Звіт про управління, як публічної звітності, в разі, становлення обов'язковості його подання усіма господарськими суб'єктами. Автором представлено систему інтеграції соціально-орієнтованої фінансової та нефінансової інформації про виплати працівникам у звітності з деталізацією можливих розділів: фінансова інформація (прогноз фінансових показників, досягнення ключових фінансових показників, аналіз показників підприємства та існуючих ризиків), нефінансова інформація (програма корпоративних цінностей та принципи відповідності їм, створення системи безперервного персонального розвитку від рядового працівника до топ-менеджера компанії, програми нарахування та забезпечення виплат, показники з охорони праці, показники структури людського капіталу).

Ключові слова: звітність, фінансові показники, нефінансові показники, виплати працівникам, Звіт про управління.

Анотація. В статті обоснована роль отчетности как инструмента генерирования социально важной информации для широкого круга заинтересованных пользователей, в том числе отображение

социальных показателей деятельности предприятия. Проанализировано содержание существующих форм отчетности в части показателей выплат работникам и обнаружено, что они не определяют важные социально-экономические аспекты, не выполняют функции прогнозирования и стратегического планирования, лишь констатируют фактическую ситуацию на момент формирования отчетности. Поэтому есть необходимость интеграции спектра показателей, в частности социального ориентирования. Исследованы положительные сдвиги в контексте представления расширенной и нефинансовой информации в отчетности внедрением Отчета об управлении. Приведены потенциальные результаты сочетание финансовой и нефинансовой информации о выплатах работникам в отчетности по направлениям: новизны информации, инструментария коммуникации, подтверждения надежности, ориентации на интересы работников, клиентов. В статье предложен платформой интеграции финансовой и нефинансовой информации о выплатах работникам определить управленческую отчетность, а в перспективе введение такой информации в Отчет об управлении, как публичной отчетности, в случае, становление обязательности его представления всеми хозяйственными субъектами. Автором представлена система интеграции социально-ориентированной финансовой и нефинансовой информации о выплатах работникам в отчетности с детализацией возможных разделов: финансовая информация (прогноз финансовых показателей, достижение ключевых финансовых показателей, анализ показателей предприятия и существующих рисков), нефинансовой информация (программа корпоративных ценностей и принципы соответствия им, создание системы непрерывного персонального развития от рядового работника до топ-менеджера компании, программы начисления и обеспечения выплат,

показатели по охране труда, показатели структуры человеческого капитала).

Ключевые слова: отчетность, финансовые показатели, нефинансовые показатели, выплаты работникам, Отчет об управлении.

Summary. *The article substantiates the role of reporting as a tool for generating socially important information for a wide range of interested users, in particular the reflection of social indicators of the enterprise. The content of existing forms of reporting in terms of indicators of employee benefits was analyzed and found that they do not outline important socio-economic aspects, do not perform the functions of forecasting and strategic planning, only state the actual situation at the time of reporting. Therefore, there is a need to integrate a range of indicators, including social orientation. Positive changes in the context of presentation of expanded and non - financial information in the reporting by the implementation of the Management Report are investigated. The potential results of combining financial and non-financial information on payments to employees in the reporting areas are presented: novelty of information, communication tools, confirmation of reliability, focus on the interests of employees and customers. The article proposes a platform for the integration of financial and non-financial information on employee benefits to determine management reporting, and in the future the introduction of such information in the Management Report as public reporting, in case it becomes mandatory for all businesses. . The author presents a system of integration of socially-oriented financial and non-financial information on employee benefits in reporting detailing possible sections: financial information (forecast of financial indicators, achievement of key financial indicators, analysis of enterprise indicators and existing risks), non-financial information (corporate values program and compliance principles), then, the creation of a system of continuous personal development from an ordinary employee to the top*

manager of the company, the program of accrual and provision of benefits, labor protection indicators, indicators of human capital structure).

Key words: *reporting, financial indicators, non-financial indicators, payments to employees, Management report.*

Постановка проблеми. Основним критерієм сучасного соціально-економічного прогресу є зростання вагомості людського капіталу як основного генератора сталого розвитку держави. Стратегічною перспективою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання стає соціально орієнтований розвиток, показники якого мають мати відображення в звітності – основному інформаційно-комунікативному інструменті задоволення інтересів стейкхолдерів.

Становлення соціальної держави в Україні характеризується недосконалістю побудови системи оплати праці, без чіткого врахування чинників впливу, оцінки рівня мотивації персоналу, диференціації трудових доходів тощо. Захист соціальних інтересів суспільства в контексті сталого розвитку України забезпечує новий формат економічних відносин. Бухгалтерський облік стає інструментом генерування такої (соціально важливої) інформації, а його продукт звітність – виступає джерелом інформації для широкого кола зацікавлених користувачів такої інформації. Перш за все, це стосується відображення соціальних показників діяльності підприємства у своїй звітності, одним з яких є показник виплат працівникам підприємства.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Питання соціалізації обліку, звітності та бізнесу є об'єктом дослідження багатьох вчених сьогодення. Безверхий К.В. виділяє підходи до формування фінансової звітності, що містить дані про соціально-орієнтовану діяльність суб'єкта господарювання [1], Дубніна Н.В. здійснює порівняння зарубіжного та вітчизняного досвіду становлення соціального обліку [2], Жиглей І В.

визначає основні критерії соціальної відповідальності суб'єктів господарювання [3], Омецінська І.Я. окреслює переваги публікування соціальної звітності для підприємства та необхідність відображення інформації про соціальні витрати в управлінській та фінансовій звітності [4], Сотула О.В. розглядає соціальне підприємництво основною інноваційного розвитку економіки [5], Камінська І. Б. дослідила теоретичні аспекти нефінансової (соціальної) звітності й проблемні питання адаптації закордонної практики ведення підприємницької діяльності на засадах корпоративної соціальної відповідальності [6].

Аналіз джерел інформації свідчить про вагомий внесок науковців у розвиток системи соціальної орієнтації підприємництва. Вважаємо за необхідним поглибити дослідження соціальної спрямованості звітності в частині виплат працівників, обґрунтування необхідності відображення соціальних показників оплати праці у звітності підприємства.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження процесу інтеграції фінансових та нефінансових показників у звітність в частині виплат працівників з окресленням соціальної спрямованості.

Виклад основного матеріалу. На етапі сьогоденних взаємовідносин суб'єктів господарювання фінансова звітність не містить повноцінної інформації для задоволення, в повній мірі, інтересів стейкхолдерів. Світові облікові тенденції характеризуються інтеграцією нефінансових показників у звітність для деталізації та розкриття важливих даних про діяльність підприємства. Інтегрована звітність висвітлює крім фінансових показників нефінансові аспекти інформації про діяльність компанії. Це дає змогу підвищити якість звітності та надати в ній характеристику впливу на навколишнє середовище (E), соціального (S) й управлінського (G) факторів (environmental, social and governance, ESG).

Синоніми нефінансової звітності: "соціальний звіт" (Social Reporting); "звіт із корпоративної соціальної відповідальності" (Corporate

Social Responsibility Reporting); “звіт із корпоративної відповідальності” (Corporate Responsibility Reporting); “звіт із прогресу” (Progress Report) та інші [7, с. 132].

Нефінансовий звіт – це доступний, збалансований і чіткий опис основних аспектів і результатів діяльності компанії, відображення питань, що становлять інтерес для ключових зацікавлених сторін, а саме: інвесторів, акціонерів, працівників, клієнтів, владних структур, різних інститутів громадянського суспільства, засобів масової інформації [8, с. 4].

У вітчизняній обліковій практиці вагомим зрушенням в контексті представлення розширеної та нефінансової інформації у звітності стало впровадження Звіту про управління. Метою подачі такого Звіту є надати погляд керівництва підприємства для потенційних інвесторів і суспільства на результати діяльності, які не можуть бути отримані з фінансової звітності, у тому числі й соціально-екологічні, його прогрес і перспективи на майбутнє, існуючі ризики та невизначеності діяльності підприємства [9]. Подають Звіт про управління тільки великі та середні підприємства, при цьому останні мають поблажки – можуть включати до нього лише фінансову інформацію [10].

Вважаємо, що позитивною перспективою стане впровадження подачі Звіту про управління для більшості українських компаній.

Важливим є відповідальне ставлення до подачі звітів, за прикладом успішних європейських країнах. Варто розуміти, що звіт — це імідж компанії і інструмент, який допоможе у складній або спірній ситуації.

Виплати працівникам є інструментом реалізації соціального захисту працюючих. Від її раціональної організації залежить ефективність праці та результати праці, а отже, розвиток країни в цілому.

Зважаючи на цей факт, необхідним є розгалуження звітних показників щодо виплат працівникам, як гарантування соціального орієнтування господарювання.

Інформація про виплати працівникам міститься у фінансовій звітності підприємства (табл.1).

Таблиця 1

Відображення інформації про виплати працівникам у фінансовій звітності

№ з/п	Форма звітності	Зміст інформації	Код рядка звіту
1.	Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у частині розрахунку з податку на доходи фізичних осіб)	1620
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунки зі страхування (у частині розрахунку з ЄСВ)	1625
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунки з оплати праці	1630
2.	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Витрати з оплати праці	2505
		Відрахування на соціальні заходи	2510
3.	Звіт про рух грошових коштів	Витрачання на оплату праці	3105
4.	Примітки до фінансової звітності	Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710
		Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720

Окрема роль інформування про виплати працівникам належить податковій звітності (Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (ф. №1ДФ)) й статистичній звітності (ф.№ 1-ПВ (місячна) «Звіт з праці», ф.№ 1-ПВ (квартальна) «Звіт з праці», та ф.№7-ПВ (річна) «Звіт про заробітну плату за професіями окремих працівників» (один раз в чотири роки)).

Наведені показники не окреслюють важливі соціально-економічні аспекти, не виконують функції прогнозування та стратегічного планування, лише констатують фактичну ситуацію на момент формування звітності. Тому є потреба інтеграції спектру показників, зокрема соціального орієнтування.

Поєднання фінансової та нефінансової інформації в частині виплати працівникам трансформує звітність у сучасний маркетинговий інструмент, сприяє довгостроковий ефекту зростання клієнтів та довіри працівників.

Окреслимо позитивні результати введення нефінансової інформації про виплати працівникам у звітність підприємства (рис.1).

Рис. 1. Позитивні результати поєднання фінансової та нефінансової інформації про виплати працівникам у звітності

Платформою інтеграції наведеної інформації може стати управлінська звітність. Сприяє цьому опція довільної форми, що дає змогу відображати інформацію відповідно до специфіки діяльності суб'єкта та орієнтуватись на конкретні запити зацікавлених сторін.

Проте, вважаємо, для уникнення розгалуження та громісткості звітності буде логічним введення такої інформації у Звіт про управління, як публічної звітності, але в разі, коли він стане обов'язковим для усіх господарських суб'єктів.

Систематизація підходів до фінансового та нефінансового змістовного доповнення звітності, що містить дані про соціально-

орієнтовану діяльність суб'єкта господарювання по відношенню до виплат працівникам наведено на рис. 2.

Рис. 2. Система інтеграції соціально-орієнтованої фінансової та нефінансової інформації про виплати працівникам у звітності

Наведені на рис. 2. розділи звітності ефективно працюватимуть на принципі прямозалежності, змістовному поєднанні та взаємозаснуванні. Дані необхідно видозмінювати згідно запитів та специфіки діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Структура сучасної звітної інформації про виплати працівникам недостатньо змальовує ставлення суб'єкта господарювання до важливих засад соціального гарантування та відповідальності, що може перешкоджати залученню висококваліфікованих кадрів та, зокрема, потенційних інвесторів. Така ситуація призупинить розвиток компанії в стратегічній перспективі як у фінансовому, так і у іміджевому планах. З огляду на це, потребою сьогодення є новітній формат інтеграції даних у звітності, особливо про соціально важливі гарантії – виплати працівникам. Приміром, фінансову інформацію в запропонованому нами розділі аналізу показників формувати за такими даними: динаміку середнього розміру заробітної плати за категоріями працівників окремого підприємства; динаміку відношення середнього розміру заробітної плати за категоріями працівників до середнього розміру заробітної плати в галузі; динаміку величини та структури виплат працівникам, співвідношення із загальною величиною витрат за категоріями працівників; динаміку величини та структури витрат підприємства на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників за їх категоріями.

Щодо нефінансових показників соціальної підтримки виплат працівникам, перспективним є створення центру обслуговування персоналу у формі мобільного додатку, де представляти інформацію по розділам наведених на рис. 2. та інші правила кадрової політики.

Потребує побудови система впровадження нефінансової інформації на законодавчому рівні, її градація відповідно до специфіки галузі й особливостей суб'єкта господарювання (розміру, форми власності, тощо).

Література

1. Безверхий К. Соціально-орієнтована звітність підприємства // Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 2-3. С. 70-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2015_2-3_10
2. Дубініна М. В., Галкін В. В., Трум О. Ю., Височанська А. В. Соціальний облік: закордонний та вітчизняний досвід // Modern Economics. 2019. № 13(2019). С. 85-89. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V13\(2019\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V13(2019)-13)
3. Жиглей І. В. Бухгалтерський облік соціальної відповідальності суб'єктів господарювання: необхідність та орієнтири розвитку : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2010. 496 с
4. Омецінська І. Облік як інформаційна база для реалізації соціальної політики в управлінні підприємством // Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. №4. С. 125-137.
5. Сотула О. В. Соціальне підприємництво як інноваційна модель розвитку економіки // Ефективна економіка. 2013. №4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_72
6. Камінська І. Б. Нефінансова (соціальна) звітність підприємств // Науковий вісник ІФНТУНГ. 2019. С.154-161.
7. Годнюк І. В., Семенишена Н. В. Соціальний облік та звітність як інструменти соціальної відповідальності // Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. Економічні науки. 2017. Випуск 26. С. 131-140.
8. Безверхий К. В. Економічна сутність поняття "нефінансова звітність" // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2017. №1-2. С. 23-34.
9. Онищенко В. Звіт про управління 2020 // Сайт Голоvbух URL: https://www.golovbukh.ua/article/7447-zvt-pro-upravlnnya-neviznacheniy-ne-zovsm-buhgalterskiy#anc_9

10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України. Документ 996-XIV, поточна редакція від 03.07.2020 // Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

References

1. Bezverkhyj K. (2015), Socially-oriented reporting of the enterprise // Bukhghaltersjkyj oblik i audyt [Accounting and auditing], vol.2-3. PP. 70-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2015_2-3_10
2. Dubinina M. V., Ghalkin V. V., Trum O. Ju., Vysochansjka A. V., (2019) Social accounting: foreign and domestic experience // Modern Economics.. № 13. PP. 85-89. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V13\(2019\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V13(2019)-13)
3. Zhyghlej I. V., (2010) Bukhghaltersjkyj oblik socialjnoji vidpovidaljnosti sub'ektiv ghospodarjuvannja: neobkhdnistj ta orijentyry rozvytku [Accounting for social responsibility of business entities: the need and guidelines for development]. Zhytomyr: ZhDTU. 496 p.
4. Omecinsjka I., (2017) Accounting as an information base for the implementation of social policy in enterprise management // Visnyk Ternopiljsjkogho nacionaljnogho ekonomichnogho universytetu [Bulletin of Ternopil National Economic University]. Vol.4. PP. 125-137.
5. Sotula O. V., (2013) Social entrepreneurship as an innovative model of economic development // Efektyvna ekonomika [Efficient economy]. №4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_72
6. Kaminsjka I. B., (2019) Non-financial (social) reporting of enterprises // Naukovyj visnyk IFNTUNGH [Scientific Bulletin IFNTUNG]. PP.154-161.
7. Ghodnjuk I. V., Semenyshena N. V., (2017) Social accounting and reporting as tools of social responsibility // Podiljsjkyj visnyk: siljsjke ghospodarstvo, tekhnika, ekonomika. Ekonomichni nauky [Podolsk

Bulletin: agriculture, technology, economics. Economic sciences]. Vol. 26. PP. 131-140.

8. Bezverkhyj K. V., (2017) The economic essence of the concept of "non-financial reporting" // Naukovyj visnyk Nacionaljnoji akademiji statystyky, obliku ta audytu [Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing]. Vol. 1-2. PP. 23-34.
9. Onyshhenko V., (2020) Management Report 2020 // Sajt Gholovbukh. URL: https://www.golovbukh.ua/article/7447-zvt-pro-upravlnnya-neviznacheniy-ne-zovsm-buhgalterskiy#anc_9
10. The Law of Ukraine (20 July, 2020) №996-XIV «On accounting and financial reporting in Ukraine» [Verhovna Rada Ukrai'ny]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>